

Länsstyrelsen
Västernorrland

2025-02-27

Dnr. 526-9823-2024

Ert Dnr. BMN 2024-000227

Ånge kommun

Upphävande av kommunal strandskyddsdispens för uppförande av piranläggningar på Hålsnäset 1:166, Ånge kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar att upphäva bygg- och miljönämnden i Ånge kommuns beslut den 8 november 2024 i ärende BMN-2024-000227.

Beskrivning av ärendet

Kommunens beslut om strandskyddsdispens

Bygg- och miljönämnden i Ånge kommun (nämnden) beviljade den 8 november 2024 strandskyddsdispens för uppförande av två piranläggningar på rubricerad fastighet. Som särskilt skäl angavs 7 kap 18 c § punkt 3 miljöbalken (1998:808), dispens behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området.

Länsstyrelsen beslutade den 2 december att pröva kommunens beslut om dispens i enlighet med 19 kap. 3 b § miljöbalken. Detta då det fanns skäl att anta att det inte finns förutsättningar för dispens.

Yttranden

Bygg- och miljönämnden har inkommit med ett kompletterande yttrande och anfört följande. Holmsjön är kraftigt reglerad med en skillnad på 4,4 m mellan högsta och lägsta tillåtna vattennivå. Strandlinjen runt stora delar av sjön består av blockterräng vilket gör att man svårt kan färdas till fots kring stränderna. Det går heller inte att på ett enkelt sätt sjösätta en båt eller ens angöra med båt i denna terräng. Den blockiga terrängen framhävs ytterligare av den pågående regleringen med bakomliggande tidigare nivåhöjning av sjön. En nivåhöjning som resulterat i att den av naturen blockrika terrängen blottlagts och blivit till

2025-02-27

Dnr. 526-9823-2024

Ert Dnr. BMN 2024-000227

ett konstant hinder i zonen mellan den gamla naturliga strandlinjen och dagens konstgjorda strandlinje. Denna beskrivning ger en bild av att ett ingrepp är nödvändigt för att tillgodose behovet av anläggningen.

Platsen (Hålsnäset 1:166) får också anses vara väl vald då terrängen inte har inbjudit allmänheten till besök. Däremot finns en lättillgänglig badstrand, några hundra meter söder om fastigheten, som frekvent besöks av lokalbefolkningen. Denna nås via en fin gångstig från Holmsnäsvägen.

Avgörande för val av plats är också att man äger en bit mark i anslutning till vattnet i fråga. I anslutning till tidigare vattendomar för reglering av sjön har överenskommelser slutits vars innebörd har varit att kompensera fastighetsägare runt sjön för intrång. Det har förekommit åtgärder kring vägar, fasta bryggor, flytbryggor, kajer etc. men även samfälligheter vars syfte varit att kunna anordna båtplatser. Många fastigheter har dock haft egen strand och bättre möjligheter att anordna båtplats i anslutning till gården. Andra kan ha blivit sämre lottade eller kanske har fastigheter styckats av och därmed inte fått tillgång till båtplats. Under årens lopp har vattenregleringsföretagen även köpt sig fri från ansvar på allt fler fastigheter.

Till saken hör att den berörda fastigheten de facto var en sådan samfällighet vars syfte var att anlägga båtplats men där det aldrig blivit av att anlägga någon. Nu har ett behov uppstått och sökande har fått tillfälle att köpa alla andelar i samfälligheten och bilda egen fastighet. Sökande missade dock att föra över detta ändamål till den nya fastigheten. Detta menar vi får anses som ett rent formaliafel som inte ska hindra sökanden från att genomföra projektet. En rättelse hos Lantmäteriet bör i efterhand kunna göras om det skulle visa sig vara nödvändigt.

Någon negativ påverkan på växt- och djurliv på grund av anläggningen anser vi inte föreligger. Den allt överskuggande påverkan i detta hänseende är den pågående verksamhet som vattenregleringsföretagen utöver med stöd i gällande vattendomar. Det är också denna verksamhet som bidrar till ett ökat behov av konstgjorda anläggningar för att på ett

2025-02-27

Dnr. 526-9823-2024

Ert Dnr. BMN 2024-000227

praktiskt sätt kunna leva och verka runt Holmsjön.

Sammanfattningsvis anser bygg- och miljönämnden att anläggningen ökar allmänhetens tillträde men påverkar inte växt- och djurlivet.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens handläggning

Länsstyrelsen har under handläggningens gång inhämtat kompletterande underlag från kommunen. Underlaget har legat till grund för länsstyrelsens slutgiltiga bedömning. Beslutet grundas på en bedömning av särskilt åberopat skäl samt en bedömning av hur åtgärderna bedöms påverka strandskyddets syften.

Är bryggan en anläggning som måste ligga vid vattnet?

Som särskilt skäl har sökanden åberopat 7 kap 18 c § punkt 3 miljöbalken, dispens behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området.

En pir är per definition en anläggning som måste ligga vid vattnet. Enligt praxis se (M 3329–17, M 3560–19 och M 1554–17) och proposition 2008/09:119 s 54 MB ska dispens på denna grund ges restriktivt, och det räcker inte att detta kriterium är uppfyllt för att dispens ska kunna medges. Strandskyddsdispens för piranläggningar ska utgå från en avvägning mellan den enskildes behov av anläggningen och vilken påverkan som pirarna har på strandskyddets övergripande syften. I denna avvägning måste de långsiktiga och kumulativa konsekvenserna av att tillåta liknande anläggningar tas i beaktning. Strandskyddets utformning syftar också till att bevara djur och växtlivet samt säkerställa allmänhetens tillgång vid samtliga stränder. Därmed inte specifikt sådana stränder som besitter högre värden i form av exempelvis ovanliga djur och växtarter.

Det framgår av förarbetena att stor restriktivitet bör gälla för anläggningar i vattnet, i synnerhet vid områden som är tillgängliga för allmänheten. Det måste klarläggas vilket intresse den enskilde har av en

2025-02-27

Dnr. 526-9823-2024

Ert Dnr. BMN 2024-000227

dispens och om behovet kan tillgodoses på något annat sätt utanför det strandskyddade området. Den restriktiva tillämpningen som är avsedd med reglerna kan innebära att även om de skäl som den enskilde anför är starka, kan anläggningens inverkan på strandskyddsvärdena vara så betydande att en ansökan om dispens bör avslås (prop. 2008/09:119, s. 53, 54 och 105).

De aktuella pirarna har uppförts på en obebyggd och helt skogbevuxen fastighet vid Holmsjöns strand. Fastigheten är bevuxen med både barrträd och lövträd av olika slag. Vid stranden är det väldigt stenigt. Av inkomna handlingar från kommunen framgår att de två pirarna som har anlagts ska fungera som båtplats. Det har på platsen redan gjorts åtgärder i form av schaktning under tiden då området var torrlagt. Länsstyrelsen bedömer att dessa åtgärder vidtagits inom 100 meter från strandlinjen varför strandskyddet måste beaktas.

Om olovliga åtgärder redan har byggts behöver länsstyrelsen i bedömningen utgå från de ursprungliga förhållanden som funnits på platsen innan åtgärderna tillkommit.

Länsstyrelsen bedömer att hela fastigheten är att betrakta som allemansrättsligt tillgänglig. Kommunen har i sitt kompletterande gjort bedömningen att platsen inte bjuder in till vistelse för allmänheten. Strandskyddet är i grunden en lagstiftning som syftar till att långsiktigt trygga allmänhetens tillgång till strandområden. Av propositionen till miljöbalken framgår att områden som sällan besöks eller består av svårtillgänglig terräng sällan brukar utgöra ett undantagskäl vid en dispensprövning av strandskyddet (prop 1997/98:45 s 89 Del 2).

Mot bakgrund av de schaktningsarbeten som gjorts på platsen bedömer länsstyrelsen att det finns en risk att åtgärdens påverkan gör att djur- och växtlivet riskerar att bli väsentligen förändrat.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen bedömer att det enskilda intresset av att utföra åtgärden inte överväger det allmänna intresset av att strandskyddet bibehålls på platsen. Vidare bedömer länsstyrelsen att åtgärdens påverkan på djur-

2025-02-27

Dnr. 526-9823-2024

Ert Dnr. BMN 2024-000227

och växtlivet på platsen riskerar att bli väsentligt förändrade till följd av åtgärdens påverkan på miljön både på land och i vattnet.

Tillämpliga bestämmelser

Av 7 kap. 13 § miljöbalken (MB) framgår att strandskyddet gäller vid havet och vid insjöar och vattendrag. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgång till strandområdet och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Inom ett strandskyddsområde får man enligt 7 kap. 15 § MB bland annat inte nya byggnader uppföras, byggnaders användning ändras eller andra anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. Inte heller får sådana åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtarter.

Av 7 kap 18 c § MB miljöbalken framgår att som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Enligt 7 kap. 18 f § MB ska ett beslut om dispens från strandskyddet inte omfatta ett område som behövs för att mellan strandlinjen och byggnaderna eller anläggningarna säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Ett dispensbeslut ska

2025-02-27

Dnr. 526-9823-2024

Ert Dnr. BMN 2024-000227

även ange i vilken utsträckning som mark får tas i anspråk som tomt eller annars användas för det avsedda ändamålet.

Vid prövningen av frågor om strandskydd ska, enligt 7 kap. 25 § MB, hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med strandskyddet sa tillgodoses.

Enligt 7 kap. 26 § MB får dispens från strandskyddet ges endast om det är förenligt med förbudets syfte.

Enligt 16 kap. 2 § MB får en dispens förenas med villkor eller ges för begränsad tid.

Tillstånd eller dispens och upphävande av tillstånd eller dispens får enligt 16 kap. 9 § MB förenas med skyldighet att utföra eller bekosta

1. särskild undersökning av berört område,
2. särskilda åtgärder för att bevara berört område, och
3. särskilda åtgärder för att kompensera det intrång i allmänna intressen som verksamheten medför

Länsstyrelsen ska enligt 19 kap. 3 b § MB upphäva en kommuns beslut att ge dispens från strandskyddsbestämmelserna, om det inte finns förutsättningar för dispens.

De som medverkat i beslutet

Det här beslutet har fattats av länsråd Daniel Gustafsson efter föredragning av planhandläggare Adrian Nordlund.

Kopia till:

Sökanden

2025-02-27

Dnr. 526-9823-2024

Ert Dnr. BMN 2024-000227

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen. Överklagandet ska vara skriftligt.

Skicka eller lämna in skrivelsen med ditt överklagande till **Länsstyrelsen, Samhällsbyggnadsenheten, 871 86 HÄRNÖSAND**. Skrivelsen ska adresseras till mark- och miljödomstolen.

Tiden för överklagande

Om den som överklagar är en enskild (privatperson/företag/organisation) ska överklagan ha kommit in till oss inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet. Om din överklagan kommer in för sent kan ärendet inte tas upp till prövning.

Tiden för överklagande för den som företräder det allmänna räknas från den dag beslutet meddelades.

Överklagandet ska innehålla

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras,
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din mening, bör du skicka med en kopia på dessa.

Lämna också följande uppgifter om du inte tidigare lämnat dem:

1. personnummer,
2. adress till bostaden,
3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen,
4. eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna sända handlingar till dig.

2025-02-27

Dnr. 526-9823-2024

Ert Dnr. BMN 2024-000227

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, kan du ringa till länsstyrelsen, tel.nr 0611-34 90 00. Fråga efter den som varit föredragande i länsstyrelsens beslut.